

**ҚОЖА АХМЕТ ЯСАУИ АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАЗАҚ-ТҮРІК
УНИВЕРСИТЕТІ**

Спорт және өнер факультеті

«БЕКІТЕМІН»

Қабылдау комиссиясының
төрайымы, университет ректоры
Ж.Темірбекова
05 _____ 2025 ж.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

Дайындау бағыты: 6B014-Жалпы дамудың пәндік мамандандырылған
мұғалімдерін даярлау

Білім беру бағдарлама тобы: B007-Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін
даярлау

Құрастырғандар:
Аға оқытушы

М.Шаханбаев

Шығармашылық емтихан бағдарламасы «Бейнелеу өнері» кафедрасының
мәжілісінде талқыланды. Хаттама № 7 «06».....03.....2025 ж.

Кафедра меңгерушісі Е.Б.Мамбетаев

Факультеттің оқу-әдістемелік комитетінде мақұлданды,
Хаттама № 8 «10».....04.....2025 ж.

Оқу-әдістемелік комитет төрағас Ұ.Кулетова

Факультет деканы А.О.Рахымжанов

Келісілді:

Академиялық мәселелер вице-ректоры Э.Идрисова

Университет Академиялық комитетінде бекітілді,
Хаттама № 10 «22».....05.....2025 ж.

Мазмұны

1.	Жалпы ережелер	4
2.	Емтиханның мақсаты мен міндеттері	4
3.	Емтиханды ұйымдастыру тәртібі	4
4.	Бірінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен бағалау көрсеткіштері	5
4	Екінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен бағалау көрсеткіштері	6
5	Ұсынылатын әдебиеттер тізімі	8

1. Жалпы ережелер

В007-Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламалары тобы бойынша шығармашылық емтихан бағдарламасы «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығы негізінде дайындалды.

Шығармашылық емтихандар оқуға түсушілердің бойындағы қабілеттерді және шығармашылық бағыттағы кәсіптерді меңгеруге тұлғалық алғышарттарды анықтауға бағытталған.

Шығармашылық емтихан өткізілетін күндерді үлгі ережеде көрсетілген мерзімге сәйкес университет қабылдау комиссиясы белгілейді және шығармашылық емтихандар дәстүрлі форматта өткізіледі.

2. Емтиханның мақсаты мен міндеттері

Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінің В007-Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламалары тобына құжат тапсырған талапкерлер арасынан шығармашылық және өнер саласына бейімі бар, дарынды жастарды іріктеу.

3. Емтиханды ұйымдастыру тәртібі

Шығармашылық емтиханның кестесін (өткізу күні, уақыты мен орны, консультациялар) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және құжаттарды қабылдау басталмай тұрып, алдын ала кешіктірмей талапкерлерге хабарлайды.

Талапкерлер шығармашылық емтихан өткізілетін аудиторияға жеке басын куәландыратын құжатты көрсетіп кіреді.

Шығармашылық емтихан басталғанға дейін талапкерге шығармашылық емтиханды өткізу тәртібі түсіндіріледі, шығармашылық емтихан басталу және аяқталу уақыты, нәтижелерді жариялау уақыты мен орны, апелляцияға өтініш беру процедуралары айтылады.

Жалпы орта, техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білімі туралы құжаты бар, шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білімнің білім беру бағдарламаларына түсуші адамдар екі шығармашылық емтихан тапсырады.

Шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білімнің білім беру бағдарламаларының тобына қысқартылған оқыту мерзімдерін көздейтін жоғары білім кадрларын даярлаудың ұқсас бағыттары бойынша түсуші адамдар бір шығармашылық емтихан тапсырады.

Жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжаты бар оқуға түсушілер үшін шығармашылық емтихандар 50 балдық жүйе бойынша бағаланады.

Қысқартылған оқыту мерзімдерін көздейтін жоғары білім кадрларын даярлаудың ұқсас бағыттары бойынша оқуға түсушілер үшін шығармашылық емтихан 20 балдық жүйе бойынша бағаланады.

Шығармашылық емтиханды өткізу қорытындылары – бағалау ведомостарымен, комиссияның еркін нысандағы хаттамасы қабылдау комиссиясының жауапты хатшысына нәтижелерді жариялау үшін беріледі. Комиссия хаттамасына төраға және комиссияның барлық қатысқан мүшелері қол қояды. Шығармашылық емтиханның нәтижелері емтихан өткізілетін күні жарияланады.

Шығармашылық емтиханның нәтижелері бойынша оқуға түсушіге қабылдану орны бойынша жоғары оқу орнына ұсыну үшін ведомостан үзінді беріледі. Шығармашылық емтиханның нәтижелері бойынша оқуға түсушіге шығармашылық емтиханды тапсыру орнына қарамастан, жоғары оқу орнына ақылы негізде оқуға түсу үшін ведомостан үзінді беріледі.

Емтихандарды өткізу кезеңіне шығармашылық емтиханға қойылатын талаптарды сақтау, даулы мәселелерді шешу, тиісті емтихандарды тапсыратын адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында әрбір жоғары оқу орны ректорының бұйрығымен апелляциялық комиссия құрылады, ол төрағасын қосқанда тақ саннан тұрады. Апелляцияға өтінішті апелляциялық комиссия төрағасының атына шығармашылық емтиханды тапсырушы адам өзі тапсырады, ол шығармашылық емтихан нәтижесі жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылданады, апелляциялық комиссия оны бір күн ішінде қарайды.

В007–Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламалары тобы бойынша талапкерлер екінші шығармашылық емтихан тапсырады. I «Сурет» (адам бетінің гипстен жасалған маскасының суреті); II «Кескіндеме» (натюрморт).

4. Бірінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен бағалау көрсеткіштері

Бірінші шығармашылық емтихан – «Сурет». Суретті салу кезінде талапкерлер алдына А3 форматты қағаз, қарындаш, өшіргі т.б. заттарды алдын - ала дайындап қою қажет. Шығармашылық емтихан кезінде талапкер себепсізден себепсіз орынан тұруға, басқа іс қимылдарды жасауға болмайды.

Сурет пәнінің емтихан мазмұны. В007–Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламалары тобы бойынша бірінші шығармашылық емтихан сурет пәнінен нұсқаға қарап практикалық сурет салу түрінде жүргізіледі. Суреттен емтихан тапсыратын талапкерлер тұрмыс заттарынан құрылған, көлемі, түсі әр түрлі, фонында екі мата ілінген, жанынан жарық түсірілген бас суретін салады. Суреттен емтиханды талапкерлер А3 форматқа (290x420) қарапайым қарындашпен композициялық заңдылықтарды сақтай отырып, көлемді заттар құрылымын талдау жасау негізінде адам бетінің гипстен жасалған маскасының суретін салады, пропорциясын кеңістікте бір-

бірінен алыс-жақын орналасуын, жеке заттардың пішінін талдай отырып, сызықтық және ауа перспективаларының заңдылықтарын сақтауы тиіс.

Суреттен орындалған жұмыстарды бағалау кезінде мынадай шығармашылық қабілеттер пен көркемдік білім деңгейлері ескеріледі:

1. Суретті қағаз бетіне орналастыра білу, композиция заңдылықтарын білу (формат пен бас суретінің салыстырмалық қатынасын сақтау);
2. Зат көлемін, құрылымын түсіну деңгейі;
3. Сызықтық және ауа перспективасы заңдылықтарын қолдана отырып бейнелеу міндеттерін шешу деңгейі;
4. Сурет салу кезінде көлемді заттардың көлемін бере білу қабілеті;
5. Сурет салу, штрихтау техникасын меңгеруі.

I шығармашылық емтихан бойынша тапсырманы орындауға 180 минут беріледі. Салынған шығармашылық жұмысты шығармашылық жұмыстарды қабылдау төрағасы, комиссия мүшелері болып талқылап, бағалайды.

№1 шығармашылық емтихан – Сурет (адам бетінің гипстен жасалған маскасының суреті) пәнінен емтихан нәтижелерін бағалау критерийлері:

«50-43» балл. Жұмыс өте жоғары деңгейде, барлық композиция заңдылықтарына сай орындалған. Заттарды қағаз бетіне орналастыруы және конструктивтік құрылымын бейнелеуі, көленке-жарықты беруі өте жоғары деңгейде. Заттардың материалын беруде тамаша шеберлік көрсеткен. Сурет салу техникасын өте жоғары меңгерген.

«42-35» балл. Жұмыс жоғары деңгейде сауатты орындалған. Конструктивтік құрылымын, көленке-жарықты дұрыс бере білген. Сурет техникасын жақсы меңгерген. Кеңістік пен заттардың материалдығын өте жақсы бере білген.

«34-27» балл. Жұмысты талапқа сай орындаған. Композиция заңдылықтары орындалған. Суреттің орындалу техникасын жақсы меңгерген. Кеңістік пен материалдықты жақсы берген.

«26-19» балл. Жұмыс талапқа сай орындалған. Композиция заңдылықтары орындалған. Суреттің орындалу техникасын біршама меңгерген. Кеңістік пен материалдықты беруде аз кемшіліктер бар.

«18-11» балл. Жұмыс сурет заңдылықтарына сай орындалған. Орналастыруы және заттардың құрылысын бейнелей білуі орташа деңгейде. Кеңістік пен материалдығын беруде бояу әдісінде кемшіліктер бар.

«10-5» балл. Жұмыс сурет заңдылықтарына сай көрсетілмеген. Заттарды қағаз бетіне орналастыруы, құрылысын бейнелей білуі төмен деңгейде. Кеңістік пен материалдығын беруде бояу әдісінде кемшіліктер бар.

«4-0» балл. Қағаз бетіне бейнелейтін нұсканың конструкциялық құрылысы мүлдем орындалмаған, бояу тәсілі өте төмен деңгейде берілген. Заттардың материалдылығы көрсетілмеген.

5. Екінші шығармашылық емтиханды өткізу талаптары мен бағалау көрсеткіштері

Екінші шығармашылық емтихан «Кескіндеме» пәнінен нұсқаға карап бояу түрлерін пайдалана отырып практикалық сурет салу түрінде жүргізіледі.

Талапкерлер кескіндеме пәні бойынша емтиханда тұрмыс заттарынан құралған көлемі, түсі әр түрлі, екі мата фонында, жанынан жарық түсірілген натюрморт суретін бояумен салады.

Кескіндеме емтиханында талапкерлер А3 форматка (290x420) акварель, гуашь бояуларын пайдаланып композициялық заңдылықтарды сақтай отырып, көлемді заттар құрылымын талдап салады. Заттардың пропорциясын, кеңістікте орналасуын, жеке заттардың түстерін үйлестіре отырып, жарық-көлеңке, сызықтық және ауа перспективалары заңдылықтарын сақтауы арқылы бояумен сурет салады.

Кескіндемеден орындалған жұмыстарды бағалау кезінде мынадай шығармашылық қабілеттер пен білім деңгейлері ескеріледі:

1. Суретті қағаз бетіне дұрыс орналастыра білу, композиция заңдылықтарын білу (бейне мен натюрморттың салыстырмалық қатынасын анықтау);
2. Зат көлемі негізін, құрылымын, материалдығын түсіну мен бейнелеу деңгейі;
3. Ауа, сызықтық перспектива, жарық-көлеңке, түстік қатынас талаптарын бейнелеу;
4. Кескіндеме жазу кезінде көлемді заттарды бояу арқылы көлемін, пішінін бере білу қабілеті;
5. Бояумен, қылқаламмен салу техникасын меңгеру дағдысы.

II шығармашылық емтихан тапсырмасы орындауға 180 минут беріледі. Салынған шығармашылық жұмысты шығармашылық жұмыстарды қабылдау төрағасы, комиссия мүшелері болып талқылап, бағалайды.

№2 шығармашылық емтихан – Кескіндеме (натюрморт) пәнінен емтихан нәтижелерін бағалау критерийлері:

«50-43» балл. Жұмыс өте жоғары деңгейде, барлық композиция заңдылықтарына сай орындалған. Заттарды қағаз бетіне орналастыруы және конструктивтік құрылымын бейнелеуі, көлеңке-жарықты беруі өте жоғары деңгейде. Заттардың фактурасын бояумен көрсетуде тамаша шеберлік көрсеткен. Кескіндемені салу техникасын өте жоғары меңгерген.

«42-35» балл. Жұмыс жоғары деңгейде сауатты орындалған. Конструктивтік құрылымын, көлеңке-жарықты дұрыс бере білген. Кескіндеме техникасын жақсы меңгерген. Кеңістік пен заттардың материалдығын өте жақсы бере білген.

«34-27» балл. Жұмысты талапқа сай орындаған. Композиция заңдылықтары орындалған. Кескіндемені орындалу техникасын жақсы меңгерген. Кеңістік пен материалдықты жақсы берген.

«26-19» балл. Жұмыс талапқа сай орындалған. Композиция заңдылықтары орындалған. Кескіндемені орындау техникасын біршама меңгерген. Кеңістік пен материалдықты беруде аз кемшіліктер бар.

«18-11» балл. Жұмыс кескіндеме заңдылықтарына сай орындалған. Орналастыруы және заттардың құрылысын бейнелей білуі орташа деңгейде. Кеңістік пен материалдығын беруде бояу әдісінде кемшіліктер бар.

«10-5» балл. Жұмыс кескіндеме заңдылықтарына сай көрсетілмеген. Заттарды қағаз бетіне орналастыруы, құрылысын бейнелей білуі төмен деңгейде. Кеңістік пен материалдығын беруде бояу әдісінде кемшіліктер бар.

«4-0» балл. Қағаз бетіне бейнелейтін нұсканың конструкциялық құрылысы мүлдем орындалмаған, бояу тәсілі өте төмен деңгейде берілген. Заттардың материалдылығы көрсетілмеген.

6. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

1. Тұстану. Оқу құралы. Қ.Ералин, - Түркістан, Тұран. 2019.
2. Бейнелеу композициясы. Оқу құралы. Түркістан, 2018. Қ.Ералин
3. Бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі. Оқулық Шымкент-2014ж.
М.Тәңірбергенов
4. Бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі. Оқу құралы. Алматы. 2018.
М.С.Мырзақанов
5. Бейнелеудің мамандық пәндерін оқыту әдістемесі. Оқулық. Алматы, Эверо-2018 ж. Қ.Ералин, А.Ералина
6. Описание и анализ произведения искусства. М Учебное пособие. Алматы, 2015. Л.Р. Золотарева
7. Бейне және өлшем. Оқу құралы. Түркістан. 2018ж.
Ж.Ж.Бейсенбеков,Г.Д.Абдуллаева
8. Цветоведение. Колористика в композиции: Учебные пособие. Никитина Н.П. 2015.- 88 с.:
9. Ли, Н. Голова человека. Основы учебного академического рисунка / Н. Ли. - М.: Эксмо, 2017
10. Основы рисования и живописи / пер с англ. А. Степановой. – Москва: Издательство АСТ, 2017
11. М.Б.Похлебаева. Академический рисунок: методические указания/ сост.– Краснодар: 2017. – 20с. – 100 экз.
12. Техника акварельной живописи. П. П. Ревякин 2017